

A *Franklin-Társulat* kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. szám, földszint) és minden könyvkereskedésben kapható:

KÖZÉPISKOLAI OLVASMÁNYOK.

- Hevesi Lajos.** *Jelky András bajai fju rendkívül kalandjai ötödfél világrészben.* Történeti kútforrások alapján a serdültébb ifjúság számára. Negyedik javított kiadás, 72 képpel. Diszkötésben 6 K.
- Hanusz István.** *Az állatok világából.* 92 szép kép-pel. Kötve 2 K 40 f. diszes kötésben 3 K 20
- Herodotos történeti könyvei.** Ford. Geréb József. 3 kötet 8 K.
Görögül és magyarul. 3 kötet 16 K.
- Hatszáz Magyar Nemzeti Dal.** Szavaltatok és dalok gyűjteménye. Angol vászonkötésben 2 K, aranyozott diszkötésben 3 K, dúsan aranyozott diszkötésben, aranyfémzettel 4 K.
- Jókai Mór.** *A magyar nemzet története.* Regényes rajzokban. Magyar festőművészek festményei után illusztrálva. 3 kötet füzve 13 K. vászonkötésben 19 K.
— *Regék.* (V. K. 21.) 40 f.
Tartalom: A holtak harca. A tündérő fia. Az atya nyilai. A Zomotor. A csillaglövés. Csaba íre. A fehér sas. Stambulig lött nyil. Hadak útja. — A tengerszem tündére. Thonuzoba.
— *Csataképek a magyar szabadságharcból 1848-1849.* Illusztrált diszkiadás. Kötve 8 K.
— *Válogatott beszélei.* Kötve 3 K 20 f.
- Kölcsey Ferenc.** *Parainesis* és egyéb szónoki művei. Kötve 1 K 40 f.
- Középkori ázsiai utazók.** I. Rubruqis: Utam Tatarországban. II. Marco Polo könyve. Franc. fordította és jegyzetekkel ellátta dr. Brozik K. Három képpel 2 K.
- Külföldi tant.** Magyar költők műfordításai. Kötve 4 K.
- Lamb K. és M. Shakespeare mesék.** Bevezetéssel Shakespeare rövid életrajzával ellátta Mihály J. Átn. Volf Gy. Kötve 4 K 80 f.
- Magyar költők.** Költeményes gyűjtemény. A régibb és újabb verselés történetével, a költők rövid élet-és jellemrajzával Dr. Tolnay Lajostól. Diszes angol vászonkötésben 2 K 40 f.
- Müller Dániel.** *Az ó-kor története.* Átdolgozta Dr. Mangold Lajos. 2. kiadás 4 K.
- Pór Antal.** *Hellas fölirata és hellen államregiségek.* 2 K 80 f.
- Plutarchos.** *Életrajzok.* Ford. Szilasi Móric. Kötve 4 K.
- Regék,** arab. Fordította Vörösmarty Mihály. Két kötet. Címképes kiadás. Diszkötésben 12 K.
- Schiller Frigyes.** *A harminceves háború története.* Fordította Farkas István. Kötve 6 K.
— *Költeményei.* Fordították Szász Károly, Vargha Gyula és Váró F. Kötve 4 K.
- Sebestyén Gyula.** *Az Arpádok története.* 3 K.
- Selonszkij N. N.** *A jövő világából.* Fantasztikus regény. Fordította Ambrozovics Dezső 3 K.
- Szinnyei József.** *Az ezer tó országa.* (Finnország) 5 K 60 f.
- Szinyai Elek.** *Levelek egy tanuló ifjúhoz.* Vá-szonkötésben 2 K. 80 f.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

- Székely Aladár.** Arany János „Toldi”-ja. Tanulmány 1 K 60 f.
- Szavalkönyv.** Szavaltásra legalkalmasabb költői és prózai művekből összeállított gyűjtemény. Diszes kötésben 1 K 60 f., angol vászonkötésben 2 K.
- Tennyson Alfréd.** *Költői beszélek.* I. Arden Enoch. II. király idyllek. Kötve 1 K 60 f.
- Thukydides.** Ford. Zsoldos Benő. Kiadta az Akadémia. Három kötet 6 K 40 f.
- Tompa Mihály összes költeményei.** Egy kötet. Diszes kötésben 4 K.
- Tibulus elegiái.** Ford. Csengeri János. Diszkötésben 2 K 80 f.
- Vas Gereben.** *A régi jó idők.* Regény számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *Nagy idők, nagy emberek.* Magyar korrajz, számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *Egy atispán.* Magyar korrajz, számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *A nemzet napszámosa.* Számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *A pörös atyafiak.* Számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *Életunt ember, Urambátyám és én, végül adomák.* Számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *Garasos arisztokrácia.* Számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *A tekintetes urak.* Számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *A jurátus élet.* Korrajz; elbeszélések és adomák. Számos rajzzal. Kötve 5 K 60 f.
— *Diri.* Korrajz. Számos rajzzal. A kötet végéhez számos adoma van csatolva. Kötve 5 K 60 f.
- Verne Gyula.** *Antifer mester csodálatos kalandjai.* 72 képpel. Kötve 7 K 20 f.
— *Senki fia.* Regény. 83 képpel. Kötve 7 K 20 f.
— *A „Cynthia” hajótöröttje.* Fordította Gaal Mózes. 22 képpel 3 K 60 f.
— *A francia zászló.* Fordította Gaal Mózes. 40 képpel. Kötve 4 K.
— *Grant kapitány gyermekei.* 172 képpel. Vá-szonkötésben 7 K 20 f.
— *Utazás a tenger alatt.* 107 képpel. Kötve 3 K 60 f.
— *A rejtelmes sziget.* Három részben. 136 képpel. Kötve 4 K 80 f.
— *Keraban, a vasfejű.* Regény. 40 képpel. Kötve 5 K 20 f.
— *Az Orinocon fölfele.* Fordította Gaal Mózes. 49 képpel. Vá-szonkötésben 4 K 80 f.
— *Bombarnac Klaudius.* Egy hírlaptudósító jegyzet-könyve. 54 képpel. Kötve 5 K 20 f.
- Vörösmarty Epikai költeményei.** Diszkötésben 5 K.
— *Lyrál költeményei.* Diszkötésben. A költő arcképével és életrajzával Gyulai Páltól. Diszkötésben 5 K.
- Varga Ottó.** *Magyarország története.* A Kisfaludy-Társaság által Lukács Krisztina-díjjal koszorúzott pályamunka. Képekkel gazdagon illusztrált kiadás. Vá-szonkötésben 16 K.
- Zrinyi Miklós gr.** *Szigeti veszedelme.* Az első 1651-iki kiadás után. Olcsó kiadás. Vá-szonköt. 1 K 40f.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

U A R D A.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 3

— Úgy, mint himnuszaira! — tevé hozzá a shennui tudósok egyike.

— Bizonynal úgy van az, hogy az istenek bő-séges ajándéka szállott a mi ifjú barátunkra, — mondá a horoszkópok feje, — de kérdés, hogy miképpen fogja felhasználni. Én aggódva nézem a benne meg-megnyilatkozó vakmerő bátorságot, mely költői műveiben korlátlanul magával ragadja; himnuszában oly merész az eszmék szárnyalása, hogy nekem úgy tetszik, mintha egy-egy titoknak leplét szakítaná, melyet a köz-nép előtt gondosan takargatnunk kell s ő maga is néhány hónappal ezelőtt erős esküvel fogadta, hogy úgy fog cselekedni. Többek között így dalol:

Egyedül való vagy te, ki a mindenséget teremtette,
És egyedül te tudod megtenni azt, ami teremtetett.

avagy:

Egyetlen, egyedül való és nincs hozzá fogható,
Lakózik a szentek szentélyében.

Így dalol s mi utána mondjuk, a köznép pe-dig hallgatja. Az ilyesmiket nem volna szabad nyilvánosan énekelnünk, legkevésbé pedig olyan időben, mint aminőt ma élünk, mikoron idegen országokból újító áramlatok tódulnak be hoz-zánk, mint keletről a sáskajárás.

— Ajkamról vetted le e szókat, — jegyzé meg a templom kincstárnoka. — Améni igen korán avatta be ezt az ifjút a misztériumokba.

— Még pedig az én ajánlatomra, aki Pentaur mestere voltam. Papi testületünk büszke lehet erre a tagjára, aki a templom dicsőségét oly

fennen hirdeti és gyarapítja. A nép meghallgatja az ő himnuszát, de szavai értelmének mélységére hatolni nem tud. Sohasem volt a nép annyira megghatott és áhítatos, mint mikor a legutóbbi ünnepen az ő himnuszát hallgatta.

— Pentaur eleitől kezdve becéd volt neked, — vágott közbe a főhoroszkóp. — Mással szemben

FELÁLLTAK MINDNYÁJAN, HOGY AMÉNIT ÜDVÖZÖLJÉK.

sokkal szigorúbb volnál, tőle mindent jónéven veszel. Himnuszát én és még többen közülünk veszedelmes szerzeménynek tartjuk.

— Te homokot szórsz a pusztába és mézet csepegtetsz a datolyára, — vágott közbe Kagabu és ajkának szélei elkezdettek rángatózni. — Jól tudom én, hogy veszedelmes idők várnak reánk és erősen kell küzdenünk, de nem fegyverekkel, hanem az észnek és szónak hatalmával, — az indulatos próféta e szavaknál homlokára és ajkára csapott. — Nos hát ki az közülünk, aki

e két fegyverrel erősebben van fölvértezve mint az én tanítványom? Ő lesz a mi igazi vitézünk, mint Hór, aki szárnyas nap-korong alakjában a gonoszokat letiporta. Ti pedig meg akarjátok az ő szárnyait nyírni, karmait le akarjátok vágdosni. Ó, siralom, ó jaj, hát ti sohasem fogjátok már belátni azt, hogy az oroszlan hatalmasabban ordít, mint a kandur s a nap fényesebben ragyog, mint a fagyú-gyertya? Ó, siralom, ó jaj, hagyjátok Pentaurt a maga útján haladni, mert ha útjába álltok, úgy cselekesztek, mint az a boldogtalan, aki a fájó foga helyett az épet húzatta ki.

— Mi is tudjuk, hogy minő ellenségről beszéltek, — mondá a shennui papok idősebbje, — bár mi az országnak déli határán működünk, jól tudjuk, hogy az északi részen rákfene pusztítja a mi egészséges testünket. Az idegent itt már alig tartják tisztátalannak —

— Sőt ide édesgetik, dédelgetik, tisztelik! — kiáltott fel szenvedélyesen a horoszkópok feje. — Mint a pusztá finom homokja, melyet a szél beszítál a faépületek kis repedésein, úgy az idegen nyelv, az idegen szokások, az idegen erkölcsök úgy furakodnak be templomainkba s a trónon Ra utódjaként egy —

— Vakmerő! — csendült meg a küszöbön e pillanatban Améni hangja, aki észrevétlenül jött be a terembe. — Vigyázz a nyelvedre s ne merészkedj szavaiddal az ellen fordulni, aki a mi királyunk s Rának e földön helytartója.

A horoszkópok feje némán meghajlott a főpap előtt; a lakomázók mind felállottak s mély tisztelettel siettek, hogy Aménit üdvözöljék. Améni kegyesen fogadta hódolatukat s leült a helyére; majd Kagabuhoz fordulva kérdezé:

— Látom, hogy papokhoz nem illő izgalom szállott meg, szólj, miről foly a vita?

— Arról beszélünk, hogy az idegen elemek befolyása kezd Egyiptomban tért hódítani s kijelentettük, hogy küzdenünk kell az ellen.

— Ott fogtok engem is látni a legelsők között, — mondá Améni. — Sokat túrtunk már s mind újabb meg újabb hírek érkeznek északról, melyek engem aggasztanak.

— Seregünk talán vereséget szenvedett?

— Győzött, de honfitársaink közül sok ezer pusztult el a csatákban s a háború sanyarú fadaralmi miatt. Ramzesznek újabb segédcsapatokra van szüksége. Paaker, a király úti-marsallja egy levelet mutatott nekem, mely a faraó parancsát tartalmazza. Ötvenezer új katonára

számít s kiadta a rendeletet, hogy útnak kell indítani. Minthogy a katonák kasztjából már toborzani nem lehet, mert mind ott vannak Ázsiában, reá kerül a sor a templomok jobbágyaira, akik a mi földjeinket művelik.

A papok és tudósok békétlenkedő moraja hangzott fel a teremben. A horoszkópok feje mérgesen dobbantott a lábával. Kagabu kérdezé a főpaptól:

— Mi a te szándékod?

— Megteszem az előkészítő lépéseket arra, hogy a király parancsa teljesíthessék, — felelé Améni. — Sürgősen összehívom tanácskozássra a különféle templomok előljáróit. Buzgó imádsággal kérje mindenki az isteneket, hogy bölcs tanácsát ne vonja meg tőle. Ha valamelyes elhatározásra jutottunk, arra törekszünk, hogy a helytartó ingatag elméjét megerősítsük. Ki volt tegnap nála?

— Rám került a sor, mondá a horoszkópok feje.

— Lakoma után keress föl engem a szobámban, — parancsolá Améni. — Miért nincs itt a mi költőnk?

Ebben a pillanatban lépett be Pentaur. Mély tisztelettel üdvözölte a főpapot s utána a többieket. Kérte Aménit, hogy eressze el a vak Tétát Nebszekhttel a paraszkhitához. Améni beleegyezőleg bólintott a fejével:

— Siessenek. Paaker vár reájuk a nagy kapunál. Kocsimat adtam rendelkezésére.

Mihelyt Pentaur a termet elhagyta, az egyik shennubeli pap lelkesedve kiáltott fel:

— Szent atyám, valóban ilyennek képzeltem a ti költőteket, nem másnak. Hasonlít a napistenhez, fejedelmi az alakja. Bizonyára előkelő családból származott.

— Apja egyszerű kertész, — felelte a főpap. — Kötelességét becsületesen teljesíti, de nyers, darabos ember, nincs benne semmi nemes. Pentaurt korán beadta a mi iskolánkba s a kiváló tehetségű ifjat mi neveltük fel.

— Miféle tiszte van a Szeti-házban.

— A főiskola legidősebb növendékeit oktatja a nyelvtanban és szónoklás mesterségében; egyébként kiváló a csillagjósolásban s az álomfejtők között a legeszebb — viszonzá Kagabu. — No de ime, újra itt van közöttünk. Kihez kalauzolja Paaker a mi dadogó seborvosunkat?

— Egy paraszkhita leányhoz, akit a Bent-Anat kocsija legázolt, — felelé Pentaur. — De misoda durva egy ember az úti-marsall! A hangja bántotta a fületem s az orvost úgy fogadta,

TERHŐK ALATT GÖRNYEVEZŐ
RABSZOLGÁK.

mintha rabszol-gája volna.

— Bosszantotta a hercegnő rendelete, — jegyzé megmentetőleg Améni. — Egyébként, amint tudjuk, atyja a legkiválóbb, a leg-erélyesebb és a legeszebbembe-rek egyike volt.

— Talán anyjától örökölte rossz tulajdonságait?

— Szó sincs róla. Anyja szelid, barátságos, lágy-szívű teremtés.

— Hát a gyermeknek okvetetlenül szüleihez kell hasonlítani? — kérdezte Pentaur. — A szent bika fiai közül, úgy mondják, egyik sem örökölte apjának a testi formáját.

— Ha Paakernek az apja egy Ápis volt, — jegyzé meg nevetve Kagabu, — akkor a te véleményed szerint Paakernek egyenesen barom-istállóban volna a helye.

Pentaur mosolyogva toldotta hozzá:

— Mióta az iskolából kikerült, hol őt társai «vad szamar» névvel tisztelték meg, egy cseppet sem változott. Erősebb volt, mint a többiek s mégis állandóan ő volt a csihés.

— A legszerencsétlenebb volt mindazok közül, akik a Szeti-házban nevelkedtek, — mondá Améni, — az okát is megtudom mondani, hogy miért: nem volt sohasem igazi gyermek, az istenség nem áldotta meg őt könnyű vérrrel; az ifjúnak megelégedettnek kell lennie s ő mindig követelő volt; ha társai tréfáltak vele, Paaker komolyan vette; bohóságait ostobaságnak, csipkelődéseiket ellenséges támadásoknak tekintette — és apja, a vitéz mohar, hogy fiát is a hadi életre nevelje, arra biztatta, hogy minden sértést toroljon meg.

— Gyakran hallottam, hogy a mohar vitézi tetteit dicsérelőleg emlegették, — szolt közbe a

shennui tudósok egyike, — de valójában most sem tudom, hogy mi a mohar tiszte.

— Az a tiszte, — magyarázta Kagabu, — hogy válogatott, vakmerő katonáival kikémlelje az ellenséges föld természeti sajátságait, a lakosság számát, a haderő elhelyezését, képet rajzoljon a háború szinteréről: a völgyek, hegyek, folyók, utak pontos ismeretét szerezze meg s a hadviselés egész tervét elkészítse.

— Eszerint a moharnak nemcsak jó katonának, hanem tanult embernek is kell lennie.

— Igazad van s Paaker dicső apja mindkettő volt, még pedig a javából. Ő volt az első egyiptomi hadvezér, akit mohar névvel tisztelték meg.

— Előkelő családból származott?

— Egyiptom legrégebb és leelőkelőbb családjainak egyikéből sarjadtt. Atyja a híres-nevezetes Assa hős volt, királyi vérből származott nőt vett feleségül s éppen olyan jogosultsága lett volna a trónra, mint a helytartónak, ha Ramzesz nagyatyja erőszakkal hatalmába nem keríti azt —

FÉNYES KISÉRET JÖTT.

— Ne tovább! — vágott közbe Améni. — I. Ramzesz nagyatyja volt a most uralkodó királynak, akiben anyja révén a Napisten igazi utódjának vére csörgedez.

— De tisztább az a vér, mely a helytartó ereiben csörgedez, — jegyzé meg vakmerően a horoszkóp.

— Ámde Ramzesz fején ragyog a korona, — kiáltott fel Améni — s hordani fogja addig, ameddig az Istenek kívánják! Te pedig a szavak tüzes üszkeit ne szórd, mert a szél a szikrákat élesíti s házunkra hozhat veszedelmet. Mulassatok tovább csak, de — többé ne essék szó a királyi házról. Pentaur, holnap teljesítsd szigorral és hőleséggel parancsodat!

A főpap elbúcsúzott és magukra hagyta a mulatókat.

Améni távozása után is Paakerről folyt tovább a beszéd.

Egy öreg pap, ki addig nem vegyült bele a vitába, így szólott:

— Paaker, mint mohar érdemeket szerzett s vannak neki dicséretreméltó tulajdonságai is. Fáradhatatlan és szívós, semmiféle veszélytől sem ijed meg. Az isteneknek mindig készségesen adott áldozati ajándékokat. Míg társai nyalánkságokra költötték pénzüket, ő libákat, gazellákat vásárolt s oda vitte az oltárra áldozatul. Nines ember Egyiptomban, akinek gazdagabb gyűjteménye volna amuletekből és isten-szobrocskák-ból, mint az övé; a megboldogult apja emlékére alapított halotti áldozata pedig határozottan királyi bőkezűsége mutat.

— Valóban hálával kell erről megemlékeznünk, — jegyzé meg a templom kincstárnoka, — az a kegyelet pedig, melyet apja emléke iránt tanúsít, szokatlan és dicséretreméltó.

— Mindenben igyekszik apjával vetélkedni, — gúnyolódott Kagabu — s így aztán bár egy közös vonás sincs az apa és fiú arcvonásaiban és jellemében, lassankint mégis hasonlónak lőn hozzá. Ó, siralom és ó, jaj, éppen olyan hasonló, mint a lúd a hattyúhoz, vagy a bagoly a sashoz. Apja büszke volt, ő dölyfös; apja nyájas, de szigorú, ő durva, mint a pokróc; apja méltóság-teljes, ő bután elbizakodott; apja állhatatos, ő makacs. Jámor, adakozó, igaz s ajándékainak mi jó hasznát látjuk. Ám hadd örüljön ajándékainak a kincstárnok s a görbe, bütykös fáról szedett datolyának éppen olyan íze van, mint a sudar, délceg pálmáé! Ha én volnék az istenség, kedvem az ő ajándékaiban nem telnék, mert ő, sira-

lom és ó, jaj, a szív, mely az ajándékokat adja, sivar és idegen a szeretettől.

— Bele láttál a szíve mélyére? — kérde a horoszkóp.

— Úgy bele láttam, mint ebbe az üres serlegbe, — kiáltá hévvel Kagabu. — Tizenöt éve folyton figyelem. Ez az ember hasznunkra volt, van s lesz ezután is. Doktoraink hasznát veszik a keserű halepének s az emberek életét meg-rövidítő mérgeknek s az olyan emberek, mint ez . . .

— A gyűlölet szól belőled, — vágott közbe a horoszkóp.

— A gyűlölet? — ismétlé izgatottan Kagabu és ajkai remegtek, — a gyűlölet? — s reá csapott öklével hatalmas mellére, — meglehet, hogy a gyűlölet nem ismeretlen vendég ebben a vén kebelben; nos hát nyisd ki a füledet s ti többiek hallgassátok szintén meg azt, amit mondani fogok. Kétféle faját ismerem a gyűlöletnek. Egyik az, ha ember gyűlöli embertársát; ezt a gyűlöletet én megkötöztem, megfojtottam, megöltem, kiirtottam a kebelemből. Ó, siralom és ó, jaj, keserves küzdelmembe került, de le kellett győzőm, mert beláttam, hogy az emberek ellen való gyűlölet elpusztít a szívben mindent s az istenek mindent megbocsátanak, csak ezt a gyűlöletet nem. Ámde van a gyűlöletnek egy másik neme, amelyre az égiek jó szemmel néznek és ezt a gyűlöletet ápoljátok ti is kebleteketben, aminthogy én sem tudnék ellenni nélküle: gyűlölete mindannak, ami a jónak és nemesnek útjába áll, Horus gyűlölete Seth iránt. Az istenek büntessenek meg, ha én Paakert, a király úti-marsallját gyűlölöm, kinek az apja kedves vala nékem, de a sötétség szellemei tépjék ki agg mellemből a szívet, ha útálat nem fog el, mikor látom az áldozataival mindig hivalkodó Paakert, kinek lelkében sötét, gonosz vágyak nyüzsögnek, aki áldozataival földi örömet akar az istenektől megvásárolni, amint egy ruhadarabon vagy egy számaron szoktunk alkudozni. Az égieknek örömet nem okozhatnak Paaker áldozati barmai, mert imádságaiban romlást könyörög egy ember fejére, akit gyűlöl.

— Ősrégi szokás ez, — vágott közbe a horoszkóp. — Ellenségeinken diadalt akarunk aratni s kérjük az istenek segítségét. Az ő ellensége Ména, a király főlovászmestere. Emberi érzelmet készíti reá. Neki volt eljegyezve a szép Néfert s a főlovászmester megfosztotta tőle.

— Hogyan történhetett meg ez? — kérde az

egyik shennui tudós. — Törvényeink szerint az eljegyzés szent.

— Paaker végtelenül szerette a gyönyörű Néfertet, aki neki unokatestvére, mert Néfert anyja Katuti és Paaker anyja édes testvérek. Ekkor Paaker apja Szíriában, ahol a király akkor hadakozott, halálosan megsebesült. A halálos ágyon arra kérte a királyt, hogy ruházza fel fiát a mohari méltósággal. Ez megtörtént. Paaker hazatért Egyiptomba apja múmiájával, fejedelmi temetést rendezett neki s aztán visszasietett Szíriába. Mire a hadjáratnak vége lett s Paaker

mányozza, nem vesz tudomást ezekről az áldozatokról. Barátaim, én fültanúja voltam azoknak az átkoknak, melyek Paaker szájából úgy ömlöttek, mint a moslék a disznóól vályújába, — Ména és a szép, bájos asszony fejére. Pedig ki venné zokon Néfertől, hogy inkább választott egy harci mént, mint egy vizilovat, inkább Ménát, mint Paakert?

— Az égiek mindazonáltal szigorúbban ítélnék az eljegyzés szentségének megszegői felett, — jegyzé meg a kincstárnok, — mint te, mert íme Néfert negyedik éve a felesége Ménának s e négy

KRIMI TATÁR TIPUSOK.

sietett haza, hogy Néfertet feleségül vegye, ott-hon azzal a hírrel fogadták, hogy Néfert feleségül ment Ménához, a királyi sereg legdélcegebb vitéhez. Egyiptom legszebb férfiához. Ezért nem szabad megbotránkoznunk azon, hogy pusztulását kívánja vetélytársának s nem szabad meglepedkeznünk arról a sok száz áldozati baromról —

— Helytelenül cselekedtetek, mikor elfogadtatok tőle, — kiáltott fel Kagabu. — Ha én nem volnék beavatott, meggondolnám kétszer is, vajjon érdemes-e olyan istenségnek szolgálni, amely egy gyűlölséggel telt embernek boszúálló, szennyes kívánságait búsas ajándék fejében hallgatja meg. Ámde az a mindentudó szellem, aki az örökkévaló törvények szerint a világot kor-

év alatt a háború veszélyei között él a férj s egymagában búslakodik érte az asszony, édes anyai örömeiktől is meg vagyon fosztva.

— Nekünk Paakerre a mai viszonyok között föltétlen szükségünk van, — mondá a horoszkóp.

— Helyes, — szólalt meg újra Kagabu most már sokkal csöndesebb hangon. — Én is úgy hiszem, hasznát veszem vallásunk szolgálatában, mert a szennyes eszköz is jó, ha vele tiszta célt tudunk elérni, — ámde azért jónak és becsületesnek őt nem tartom. Ám, fogadjátok el templomunk számára barmaid, üritessetek ki vele arannyal telt zacskóit, de egy pillanatig se higgyétek, hogy az isteneknek a Paaker ajándékaiban öröme telik. És, mindenekelett egyet

kötők erősen a szívetekre, — az öreg szavai komolyak és szívhez szólóak voltak e pillanatban, — valahogy abban a tévhitben ti ne erősítsétek meg azt az embert, hogy az igaz úton jár, pedig ezt ti még mindig így teszitek, mert az én s a ti és mindnyájunk legszentebb kötelessége az, hogy a reánk bízott lelkeket a jó és az igaz úton vezéreljük.

— Ó, mesterem! — kiáltott fel Pentaur, — mily szelid a te szigorúságod!

— Megismertettelek titeket ennek az embernek aljas érzelmével, — mondá befőzésül az asztaltól fölkelve, — ha díeséritek őt, megerősítetek a rosszban, ha korholjátok, meggyöngítitek; ha ti mégis megfeledektek kötelességeitokről, egy napon eljön az öreg Kagabu, előveszi kését s a beteg részt irgalmatlanul kimetszi.

A horoszkópnak nem tetszett Kagabu beszéde. Gyakortább vonogatta a vállát s midőn Kagabu elhagyta a termet, az egyik shennui tudóshoz fordulva így szólott:

— Az öreg, lágy szívű Kagabu prédikált újra, mintha fiatal papokat kellett volna felavatnia irástudókká. Tiszta az ő lelke, de holmi lényegtelen dolgok miatt megfeledezik a nagyjelentőségükről. Améni majd meg fogja nektek mondani, hogy még közöttünk sem jön számba tíz avagy száz lélek, ha az *egész*-nek javáról van szó.

V.

A paraszkhita kunyhójában.

Az az éj, melynek nyugalma Bent-Anat heregnő a Szeti-házban megzavarta, eltelt.

Balzsamos reggeli hús levegő kezdett hevülni, mihelyt az izzó nap sugarai, mint a lángeső hullottak alá a felhőtlen, kék égboltról. A mézszőlő sziklák vakító fényben égtek, az árnyékok mind kisebbedtek, körvonalaik mind élesebbé váltak. A Nekropolis környékén az éj óráiban megsokasodott állatok siettek vissza odúikba, csak az ember dacolt a nyári nap tikkasztó melegével. Zavartalanul kezdette meg hétköznapi munkáját s csak olykor-olykor tette le egy-egy pillanatra kezéből a szerszámot, ha a megáradt Nilus felől egy-egy oda tévedt hús szellő végig simogatta homlokát.

A folyam nyugati partján levő kikötő tele volt díszes bárkákkal és csolnakokkal. A hajóslegények ráértek pihenni, mert a Halottak városába átszállított vendégek hosszú sorban indultak a sirok felé.

Egy terebélyes szikomár-fa alatt felütötte sátrát az élelmes szatócs, kínálgatta élelmi cikkeit, italait, ecetjét, mellyel az egyiptomiak az ivóvizet szokták hűsíteni. Mellette jártak-keltek, kiabáltak a matrózok.

A hajóslegények közül többen hajóik fedelzén heverésztek, mások a kikötőben egy-egy árnyas fa alá telepedtek vagy köpenyül használt nagy kendőiket a fejükre húzták, hogy a nap égető heve ellen védekezzenek.

A rakodó-parton meztelen rabszolgák görnyedeztek nehéz terheik alatt. Ezek a terhek a templomok számára hozott kegyes áldozatok meg az árúk voltak, melyeket a Nekropolis kalmárai rendeltek meg. Amott szánakon hozták a shennui meg suani kőbányák kocka-köveit, melyekből templomot építettek.

A munka-felügyelők pálcákkal biztatták a rabszolgákat, a munkások pedig énekeltek, de hangjuk rekedt, fáradt volt. A kiszáradt hangszalagok felmondták a szolgálatot.

A levegőben millió meg millió rovar röpködött, ezek nyomon követték a rabszolda-csoportokat, csipték szegényeket. A Nekropolisban s főleg a mézszőlők, árúcsarnokok tájékán legyek és darazsak irtózatosságnak lepétek el a húst, zöltséget, mézet, süteményeket, az itallal telt edényeket.

Minél közelebb jutott az ember a libyai hegyhez, annál csendesebb volt a környék és az északnyugatra eső széles völgyön túl, melynek déli lejtőjében volt a most uralkodó király atyjának a sírboltja, halálos csönd uralkodott.

Új volt az út, mely a sziklák között ide vezetett, a völgy torkolatánál két hatalmas sziklatönk volt a kapu, ezen az úton haladt a nap izzasztó hevével nem törődve egy kicsiny, de fényes csapat.

Elöl négy, félig meztelen pálcavívő rabszolda futott, fejükről vállig ért le az aranybrokáttal áttört fejkendő, félig gyermekek voltak, félig ifjak.

Utánuk jött egy szép, kétkerekű koci, két gyönyörű barna pej ló volt befogva, fehér és vörös csótaraikat kecsesen rázogatták, sörényük hullámozott, fejüket büszkén rázták, mintha azt akarták volna kifejezni, hogy büszkéek gazdagon himzett esábrágjaikra, ezüst zabláikra, fényes szerszámaikra, amde még büszkébbek arra a királyi hölgyre, ki őket kormányozza.

(Folytatása következik.)

FURULYA.*

Nagyapámnak ökre, lova, gulyája,
Volt a mezőn göndörödő juhnyája.
Tornácának öt oszlopát
Meszeltette fehérre;
A vendéget bor fogadta,
S jutott vaj a kenyérre.

Falu alatt, széles Duna mellékén,
Öreg juhász furulygatótt békén.

Kis szerszámát ha megfújta,
Fújdogálta, cifrázta,
Mindjárt tudták, hogy a Vörös
Gazda nótás juhásza.

Hanem egyszer oda lett a gulya, nyáj,
S anélkül a furulya sem dúdorál.

Hat ivadék öröksége:
Egy-két kopott kard, ruha,
Csikóbőrös kulacs mellett
Egy kis özvegy furulya.

Bölcsőm fája durva tölgyből így leve,
Ernyőm se volt, csak az akác leve...

Hanem azért bogárhátú
Házunk hangos kis tanya,
Mintha benne csicseregne
Három erdő madara.

Nines juhnyájunk, búzatáblás birtokunk,
De a dalra, dalolásra van jogunk.

És ha nines is mezőinken
Kolompoló nyáj, gulya,
Mért ne sirna, nevéthetne
Dalával a furulya?

Nyugodj békén sirod mélyén, nagyapám,
Nem kél átok hü unokád ajakán.

A tilinkót fújdogálok,
Hajt a vágy, a szív szava.
Hátha vele, széledt nyájad
Visszaesalom valaha?...

Madai Gyula.

* Mutatvány az «Új-Bokrétá»-ból.

Gyalog a vén Európán keresztül.

Erdei Károly könyve.

Ezt a címet adta *Erdei Károly*, az olvasóink előtt ismert turista-diak, jelenleg debreceni teológus legújabb kis könyvének, melyben londoni útját meséli el. Az érdekes füzeten Erdi sok közvetlenséggel ad számot tapasztalatairól, megfigyeléseiről. Itt-ott jóízű humor, másutt lelkesedés szállja meg, s a fiatal lélek melegsége teszi kedvessé. Mutatóul hozzuk londoni tartózkodásának ügyes leírását.

Tehát Londonban volnék! Ma koronázzák a királyt, de hogy láthatom én ezt meg! Már pedig nem tudnám elviselni, hogy ennyi fáradtsággal megérkezve, meg se láthassam?! — Tépelődtem magamban s indultam be a városba.

Végig haladva a minoriták utcáján, London egyik legnagyobb utcájára, a «Cheapsede»-re értem ki. Óriási embertömeg hullámozott az utcán! Most már merre menjek?

Megálltam a szegleten, szétnéztem. Kérdősködni nem kérdősköndhettem, mert egy párszor megkísérelve angolul beszélni, azt a feleletet nyertem, hogy csak angolul beszélnek, amiből világosan következik, hogy az én angol beszédem minden volt, csak nem angol.

Egy szót azonban mihamar sikerült elsajátítanom s helyesen kiejtenem s ez a: «coronation» (koronázás) volt. De ez még kevés volt az üdvösségre. Ezzel nem állíthattam senki elé tudakozódní, mert mindent feltételezhetek volna rólam, csak azt nem, hogy én a koronázást akarom megnézni.

Másképp kellett magamon segíteni. Láttam, hogy a nép mind egy irányban halad. No — okoskodtam — ez a tenger nép mind egy irányban halad. Ma van a király koronázása, szükséges, hogy ez legyen a napnak legnevezetesebb eseménye, az is szükséges, hogy ez iránt érdeklődjenek legtöbben. Tehát ennek a rengeteg embernek a koronázásra kell mennie. Én is oda akarok menni. Velők tartók.

Így vegyültem bele az áradatba, amely lassan hömpölygött. Pár órai út után csodálkozva álltam meg. — Az utcák kivétel nélkül nagyszerűen fel voltak virágozva, zászlózva, a várakozó tömegről lehetett látni, hogy itt vonul el a koronázási menet, amint ezt egy német fiútól, kivel itt találkoztam, bizonyosan meg is tudtam.

Csakhogy itt ugyan semmitsem lehetett volna látni a menetből. Már több mint négy óra hosszú várakoztunk, még mindig nem jött a menet. A német fiú beleunt, vissza akart menni. Én csak nevettem szándékát, látva, hogy hátunk megett ép úgy, mint előttünk, tenger nép áll. Vissza is jött rövid idő múlva, de már ekkor odáig sem tudott vergődni.

Az állásba én is beleúntam s átvergődtem a házak alá s egy kapuba húzódtam meg. A házban lakások voltak kiadók. Unalmamban felmentem megnézni. A házmester egy darabig készségesen mutogatta sorra az üres szobákat, de midőn látta, hogy egyik sem tetszik, egy kis harmademeleti szobánál bezárta az ajtót, ott hagyott a faképnél.

Én jönni akartam le, ekkor a folyosó végén kinyílik egy ajtó, egy fiú néz ki rajta s amint engem meglát, int, hogy menjek oda.

A padlásajtó volt s a padlás ablakainál többen néztek kifelé. Én is felkapaszkodom egy gerendára, de nem látok semmit. Majd a másik oldalon próbálok szerencsét, hát szemem-szám eláll, amint lenézek. Ott van előttem hosszában az

Amint járok a városban, látom egyszer, hogy ki van írva: «Hyde park» s belül temérdek sok lóca, szek. No, itt megpihenek! szóltam. Lám, milyen szerencse. Nagy Kossuth apánk is ebben a parkban beszélt a londoni népek, midőn a szabadságharc eldőlte után bejárta a művelt világot, rokonszenvet ébresztendő az igazságtalanul elnyomott nép iránt.

Leültem egy szép árnyas fa alá. Alig ülök pár percet, jóformán még nyugalomba sem helyezkedtem, jön egy alak oldalról s midőn odaér, udvariasan köszönve, benyúl az övében levő bőrtáskába s kivessz egy — bilétát. Nekem már az egyenruha gyanúsna tűnt fel. Amint a cédulára ránézek, rémülve látom, hogy méltó árképen egy

TATÁR ISKOLÁS FIU BÜNTETÉSE.

utca, amelyen a menet elvonul s pompás kiállítás nyílik! Igaz ugyan, hogy a gerendán ülni nem a legkényelmesebb dolog, de az most nem jöhetett számításba.

Nem sok idő múlva feltűnt a menet. A királyi pár gyönyörű fehér kocsin jött s a menet maga a legragyogóbb látványt nyújtotta.

Én is elkiáltottam egy párszor: «God save the King!» (Isten óvd meg a királyt.) Ki is dugtam a nagy botom az ablakból, de hát a felséges pár nem vette észre, pedig tudom, megnézte volna.

Zentül aztán csak a tömegre bízam magamat. Mentem, amerre az ment. Nappal a koronázási templomot, éjjel pedig a kivilágítást néztem egészen harmadnap reggelig, amikor mindennek vége szakadt s én is igyekeztem valami helyet keresni, ahol jobban kipihenhessem magamat, mert a két éjszakai álmatlanság, az étlenség elvették erőmet.

penny (6 krajcár) van ráírva. A dolog világos volt. Fizetnem kellett volna az ülőhelyért hat krajcárt. De én sehogysem akartam érteni a dolgot azon egyszerű oknál fogva, mert nem volt egy fillérem se. Az ember elkezd magyarázni a dolgot, én csak a fejemet rázom s nézek reá. Látva, hogy így nem boldogul, volapük nyelvéhez fordul. A jegyet egyik kezébe fogja, a másikkal kivessz egy pennyt; így tartja előmbé.

No már ezt lehetetlen volt félreérteni. Én mindennek dacára a pennyért nyultam, el akartam venni, mint ajándékot. De már erre dühös lett s mutatta, hogy álljak fel, menjek tovább. S ezt meg is cselekedtem, de amikor eltűnt a láthatárról, ismét leültem s ha jött egy másik jegyzőztogató, azzal végig játszottam ismét e kis jelenetet s így mégis csak sikerült kipihennem magamat a szörnyű nagy Londonban.

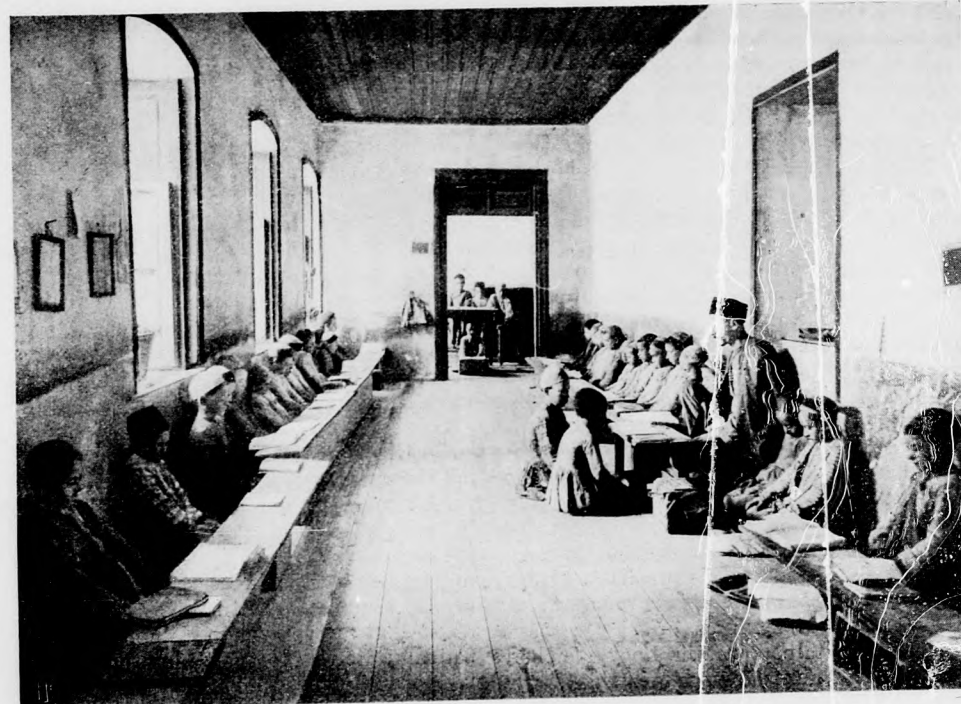
Elindultam szerencsét keresni s meg is talál-

tam az én útársamban, a magyar borbélylegényben. Megint a «Cheapsede»-n járkáltam. Hát egyszer csak jön velem szembe. Rögvest felismertem. Köszöntöttük egymást. Beszélgetés közben előadja, hogy már kapott munkát, éppen azért bosszús, mert teljes ellátása van s kéthétre előre bérelt szobát (vagyis helyesebben egy ágyat, mert a szoba az nagyon drága a mi pénzünkhöz mérve) a vendéglős nem hajlandó a még hátralevő időre eső díjat visszafizetni. Én kapva-kaptam az alkalmon. «Tudja mit, nekem meg se munkám, se teljes ellátásom nincs, de még az sincs, ahova fejemet lehajtsam: engedje hát nekem át lakását».

Ezt aztán a magam sorsához mérten így módosítom:

Vadat és halat s mi jó falat
Szem s szájnak kellemes
Azt látok én! De mit ér, ha
Minden zsebem üres

S míg ezt mondogatom magamba, kiszól egy fehér sipkás alak a boliból: «Maga tud magyar?» Odafordultam feleltem neki. — Valamikor, mint marhakereskedő fiu járt itt Magyarországon akkor tanult meg valamit magyarul, de most már vajmi keveset tudott, de eléget arra, hogy valahogy megtudjuk érteni egyen ást. Hallván utazá-

TATÁR ISKOLA BAKUBAN.

A legnagyobb készséggel cselekedte meg.

Így tehát volt lakásom; hanem, hogy éhségemet, mely már szörnyű módon gyötört, miképen oltom el, ezt még nem is remélttem. — Sívárgó szemekkel néztem a pompás ételekkel, italokkal ékeskedő kirakatokat. Egy előtt meg éppen megálltam, hogy ha nem eszem angol ételt, legalább megtanulom az ajtófelre helyezett nagy fatáblákra kiírt ételneveket, odahaza majd elmondom, micsoda finom ételeket ettem Angliában. Amíg olvasgatom a neveket, eszembe jut Arany J. «Walesi bárdok» című balladájának (az angol király welszi herceg) egyik versszaka:

Vadat és halat s mi jó falat
Szem s szájnak kellemes
Azt látok én! De örög itt
Bélül minden nemes.

somat, behitt egy csupor teát, mellékelve hozzá egy darab lekváros kenyéret. Emellett aztán elmesélte, hogy most házasodik s a menyasszonyához jár étkezni, de vacsorára jókor el kell menni, azért szeretné, ha találna valakit, aki helyettesítené. Nem volnék-e hajlandó én? «Én nem tudok annyira angolul!» — feleltem neki. «Nem is kell ide» — viszonzá s elmondá, hogy ő kávé, csokoládét, teát árul. Mindenik készen van a nagy cin bögrékben. Az angol ember bejön s a mellé a bögre mellé áll, amelyikből venni akar. Az embernek nincs más dolga, mint teleereszti a csuprot s egy penny e lenében oda adja. A hozzávaló kenyéret már más árúlja.

«Ez már más!» S megegyeztünk. Minden nap este 6 órától 11 óráig kellett helyettesíteni. S ezért én kaptam egy félliteres csupor teát,

mellé egy darab lekváros kenyeret s naponként egy sillinget (60 krajcár), amin meg reggelit s ebédet vehettem, sőt meg is takaríthattam valamit.

Valósággal boldognak éreztem magamat, mikor először mentem el s dolgozhattam megélhetésemért. Csak a vacsora volt vékony. Egész nap jártam a város nevezetességeit, múzeumait, palotáit, templomait, középületeit, közttereit s bizony, hogy kifáradva megtértem, felfért volna valami vastagabb eledel is. Tea lett volna több is, mert hiszen én árultam, hanem a lekváros kenyeret már egy szőke angol leány árulta mellett. Csak tudtam volna jól angolul, majd kiudvaroltam volna még tőle egy pár szelet kenyeret, de így! . . . meg kellett elégednem, hogy élvezhettem napközben Londont, amely a világ leggazdagabb, legnagyobb, legnépesebb s legnagyobb forgalmú városa. Hat és fél millió ember él benne (tehát mintha Magyarországon minden harmadik ember Budapesten laknék) kétszáz négyzet mérföldön (öt angol mérföld nyolc kilométer), mintegy nyolcszáz ezer házában s egymaga annyit tesz ki, mint Páris, Berlin, Bécs és New-York együttvéve. Forgalmára nézve elég legyen annyit megemlítenem, hogy a város legrégebbi részét, az u. n. «City»-t naponként nyolcszáz ezer, egy millió ember látogatja. Az omnibuszok, melyek annyira jellemző sajátosságai Londonnak, évenként kilencven millió embert szállítanak; a lóvonatok nyolcszáz lóval huzatják a kocsiakat s a kényelmet szerető közönség rendelkezésére tizenötezer kocsi áll. A vasutak Londonból évente több mint száz millió embert visznek ki, a városba még ennél is többet hoznak be.

Londonnak tizenkétezer utcája és tere van, nem is számítva az utóbbiak közé, csak a nagyobbakat. Im ezt mondják a számok Londonról, erről győződik meg az idegen, ha a kíváncsiság, a tudni, tapasztalni vágyás ide vonzotta! . . . Tizenegy napot időztem ez óriási városban. Kora reggel már talpon voltam, hogy idejében elérjek valamely nevezetesség megtekintésére. Megnéztem mindent, amit csak az idő, az alkalom megnézni engedett, de különös figyelemmel a népeletet tanulmányoztam.

Nem Páris, London az igazi személyes- s szólasszabadság hazája. Maga az angol nép rendkívül komoly, munkakedvelő. Egész héten a legmértékletesebben él. A tejjel készített thea sohasem hiányzik asztaláról. Ehhez még vegyünk hozzá valami kis hús- vagy téztafélélt s tisztában vagyunk az egyszerű angol család étrendjével.

Hanem aztán szombaton, midőn a fizetést kikapják, akkor mintha kicserélték volna őket. Szombaton este csakúgy hemzseg London a részeg emberektől, még pedig férfiaktól, nőktől egyaránt. Ordítóva, táncolva járják be az utcákat s ha nem szép a férfi részeg állapotban, a nő százszorta inkább nagyobb torzképet nyújt. Öten-hatan össze fogóznak s nem eresztik el maguk előtt az arra menőt, ha pedig beléjük köt

valaki, van annak mit hallgatnia, csapnak olyan veszekedést, hogy tíz utca összegyűl a zajra. A pálinkás boltok, hol a pompás (?) «whiski»-t árúlják, telve vannak ilyenkor. Aki nem tud beülni, az áll, de azért el nem távozik addig, míg le nem részegedik! Az utcákon itt egy holt részeg ember, vagy nő fekszik, amott a férjével, ki nem akar hazamenni, veszekedik a feleséggel; amoda koresmáról-koresmára járnak a gyermekek, nem találva szüleiket sehol! S torzabbnál-torzabb képeket lát a szemlélő.

De mindez csak szombaton este van így! Vasárnap már híre-hamva sincs e garázda világnak. A szeszmérő üzletek bezárulnak, kinyílnak a templomok, minden tisztességes ember igyekszik, hacsak rövid időre is, benézni az Isten házába. S e tekintetben nincs különbség férfi és nő, szegény és gazdag, tudós és tudatlan között. Az igaz vallásosság hozzátartozik az ember műveltségéhez, nem úgy, mint minálunk.

A vasárnap délutánt sétálva a parkokban töltik, vagy pedig kirándulnak a közeli vidékre. Ilyenkor ismét élénk képet tár elbűnk e sajátos város. A népgyűléseket ilyenkor szokták tartani, nem olyan nagy előkészületekkel, mint például minálunk történik. Ha van valakinek valami mondani valója, feláll az utcasarkon, vagy egy térségen s beszél kedve és izlése szerint; senkinek nem tartozik felelősséggel, egyedül a közönségnek, amely vagy tetszéssel hallgatja, vagy lehurrozza, ha nem inyére való a dolog.

S ezt is, azt is hallgatták, élvezték. Majd utcai énekesek, bohócok, táncosok jönnek s mulattatják a közönséget, megelégedvén néhány penny jutalommal. De száz meg száz változatot mutat ilyenkor az élet.

Hétfőn aztán ismét a régi mederbe tér vissza minden. Dolgoznak szótlanul, kitartóan. A munkás, ki szombaton talán ittasan ordította végig az utcákat s a vasárnapot Istenházában s a szabadban töltötte, most gépiesen dolgozik az óriási kikötőben, nem lévén egyéb kötelessége, mint-hogy előtte álló szomszédjától átvegye a zsákot s tovább adja.

Ez a fehér rabszolgaság!

Valóban elragadó látványt nyújt a kikötő munkás népsége a Tower magas hidjáról tekintve. Alant száz- és százezer ember nyüzsög, mint valami hangyaboly s morajlásként, vagy mint zümmögés hat fülünkbe a munka zaja, zsvajaja!

S e százezernyi munkás közül hányan nincs az sem, hol a rabszolgai napi munka után éjjelre nyugalomra hajthassa fejét! Ezek aztán ott tartózkodnak a külső utcákon, a City ódon részein s veszélyeztetik a közbiztonságát az arra járóknek.

Íme, az árny a fény mellett.

Gazdag, hatalmas, nagy város London, de ami ferde kinövésű, káros következménye csak van a műveltségnek, az mind feltalálható benne s ha benne látni az angol nép hatalmát, nagyságát,

dicsőségét: benne van a nyomor, rabszolgaság, árny legnagyobb mértékben . . .

. . . Tíz napig voltam a tea-üzletben s akkorra egészen beletaláltam magam új hivatalomba, — az alkalmazottak is megszerettek, mert nem éppen lelkiismeretlenül teljesítettem kötelességemet, sőt igyekeztem a vendégeknek, kik közül sokan a «magyar fiút megnézni» jöttek oda, lehetőleg kedvökben járni.

Tizedik nap este aztán elbűcsűztam. Hogy minél ünnepesebb legyen a búcsú, teám mellé két adag lekváros kenyeret kaptam, fizetésemért egy shillinggel feljebb emelték.

Tizenkilencedikén délelőtt megváltam a nagy világvárostól és mivel egyetlen fillérem sem volt útiköltségem, nem úgy, mint eredetileg terveztem (Londontól Calaisig hajón), hanem már innen gyalog indultam Dower felé.

TATÁR-ISKOLA.

(Képeinkhez.)

A tanítás minden országban más és más. A természeti viszonyok, a műveltségi állapotok, a nép jellege mind olyan tényezők, melyek az iskoláztatást módosítják, változtatják. A nép története és vallása is nagy befolyást gyakorol a tanításra. Ezt látjuk a tatároknál is.

Egyik képünkön bemutatunk egy bakui tatáriskolát. Mint látjuk, a tanulók elültetése nem olyan, mint nálunk. A padok köröskörül a fal mellett vannak felállítva s a tanító kis asztala is a fal mellett áll. Így természetesen sokkal nehezebb az oktató feladata. Nincs kellő áttekintése az osztály fölött, mivel előre is, meg két oldalt is nem nézhet folytonosan s így nem egyszer fordul elő, hogy egyik-másik tanuló felhasználja a jó alkalmat s megszegi a fegyelmet. De a tatár tanítónak is ugyancsak jó esés a szeme s mindjárt nyakon csípi a rendetlenkedő tanulót. Erre aztán szörnyű büntetés vár.

Két osztálytársa — valószínűleg szomszédjai — egy vastag bot két végét megfogják, a bűnös pedig a földre ülve ráteszi erre a lábát. A tanító úr most előveszi a kipróbált bambusz nádat s jó vörösrre veri a tatáresemete talpát. Ezt a jelet mutatja be másik képünk, míg a harmadikon krimi tatár-típusokat láthat az olvasó.

LEVÉL A KERESZTFIAMHOZ.

Elváltunk. Megnőtt közöttünk a távolság. Engem elszólitott töletek az élet küzdelme. Reád is ez vár. Mert mindnyájan azért élünk, hogy küzdjünk, szenvedjünk a célért, melyet kitűztünk magunknak.

Te még vidám vagy, mint a zöld mező felett égbe emelkedő pacsirta, hófehér lelkedet nem érinti a gonoszság szele és üde arcodnak szép piros rózsái után nem nyújtotta ki tisztátalan

kezét a vétek, fényben ragyogó meleg szemeid még csak mosolyogni tudnak s nem ismerik a könnyek égető fájdalmát.

Bár így lehetne mindig!

Hallgasd azért szerető szíved tanácsait, mielőtt bele jutnál az élet forgatagába, ahol oly nagy erőre van szüksége annak, aki nem akar alámerülni, ahol olyan ritka az erény, oly gyakori a bűn, olyan kevés a rózsza és olyan sok a tövis.

A világ egy színpad, játszó személyek rajta az emberek, akiket rendesen az érdek igazgat. Azért ha az embereket ismerni akarsz, tekints a színpadok közé. Akkor látod csak meg, hogy mi a szeretet és gyűlölet s hogy milyen jó és milyen gonosz az ember.

Ne higgy soha a pusztá látszatnak.

Úgy e ismered a délibábót, az Alföldnek ezt a bájos költészetét? Hogyne, hiszen együtt is sokszor gyönyörködtünk annak tünde rezgésében s úgy el-elrimádkodtál, hogy menjünk el addig a jegenyefa-csoportig, amelyet körülöveznek fehér ezüst hajjai. Én mentem veled, el is értük a jegenyéket, de a délibáb is futott előlünk tovább.

Szeresd az embereket, de légy tartózkodó, míg meg nem ismered azt, akivel a sors összehoz.

Mindenkor légy okos. Hallgass az ész tanácsára.

Tudj uralkodni indulataidon.

Lelked maradjon tiszta, őrizd meg minden vétektől, ha azt akarod, hogy egészséges legyen. Mert a lélek Istentől vette eredetét s egészsége: a büntelenség.

A lélek nyugodalmában van a boldogság és a lelkiismeretfurdalás okozza a legkínosabb fájdalmat.

A bünt mindig utóleri a büntetés.

Az erény a lélek ruhája, a vigasztalódás kiapadhatatlan forrása. Az ártatlanság legbájosabb díszje a gyermeknek. Őrizd meg ezt, hogy örömed tartós legyen.

Kerüld a rossz társaságokat, melyekben a gonosz észrevétlenül közeledik hozzád, édes szavakat suttog füledbe, míg örvénybe csal és ott veszni hagy.

Vigyázz arra a megbecsülhetetlen kincsre, melyből minden ártatlan öröm fakad, de ha elrabolják tőled, soha többé vissza nem szerezheted.

Bizzál az Istenben, aki nem hagy el, míg te el nem hagyod őt. Hited legyen erős, hogy megtartsd. A hit magában is boldogít. Kedvesebb Isten előtt a munka közben hozzá felbocsátott egyetlen sóhaj, mint a képmutatók egész napi templomban ülése. Bármiként tiszteld is az Istent külsőleg, ha parancsolatait hiven beteljesíted, úgy a te hited megtart téged.

A remény a lélek kikötő helye. Bármilyen csapás érjen, ne csüggedj el soha. A csüggedés veszedelme a léleknek. A csapás lehajtja a szenvedő

leket, mint a zápor a mezők gyenge növényét, de el nem pusztítja. A remény első napsugár a zápor után, megment a kétségbeeséstől s begyógyítja a fájó sebet. Ne hagyjon el a remény soha!

Adj helyet szívedben a szeretetnek, de ne pazarold a boldogság égi virágának ezt az üde harmatát méltatlanra. A szeretet üdvözíthet és kárhozatra vihet. Légy ura mindenkori szíved vágyainak és ne engedj arra az útra térni, ahol hervadás, örömtelenség és sivárság következik.

Tudj feledni és megbocsátani. A bocsánat gyakran a legnagyobb ellenséget is kibékíti. Mindig emlékezzél meg a jótettekre, de töröld ki emlékezetedből a sérelmeket. A rosszért is jóval fizess. Bocsáss meg azoknak, akik ellened vétettek, így várhatsz te is bocsánatot.

Légy elégedett sorsoddal. Némelyeket a születés, másokat a szerencse emel fel. Te magad igyekezzél számodra jobb sorsot teremteni. Boldog, ki megelégedett sorsával. De kívánságaid ne legyenek elérhetetlenek. Aki keveset kíván, sokat ér el. Az a legboldogabb ember, akinek legkevesebb vágya van. A megelégedés a legbiztosabb és legnagyobb vagyon.

Légy okos. Ingerültségben és meggondolatlanul semmit ne tégy és soha olyat, amiért Isten vagy ember előtt pirúlnod kellene. Kerüld a kísértő helyeket. Óvakodjál a gyűlölségtől és irigységtől, melyek neked ártanak leginkább. Többet tudj, mint amennyit mondasz. A kimonodott szónak nem vagy többé ura.

Ne légy kevély. Az üres kalász magasra tartja fejét, de a maggal telt lehajtja fejét. A születés senkinél sem érdem, csak véletlenség. Ne nézd, hogy valaki márvány palotában született-e vagy kunyhóban. Itt is, ott is szülehetnek nagy emberek. Az embert mindig saját értéke szerint becsüld meg. Mindenki tiszteld az emberi méltóságot és vesd meg a rosszat. A becsületesség a legdíszesebb rangfokozat. Ne tartsd magad kisebbnek a gazdagoknál s nagyobbak a szegényeknél.

Válaszd meg jól barátaidat. Amilyenek azok, olyanak tartanak mások téged. A szerencsétlenség próbálja meg a barátot. Órizkedjél azoktól, akik csak boldogságnak akarnak részesei lenni. Az igaz barát testvére a lelkednek, meleg sugára a szívednek, aki együtt lakik veled ennek titkos rejtekében és megvilágítja a sötét szomorúságot. Az igaz barát az a nagy kincs, amely boldogít, felemel, megvéd és soha el nem hagy. Becsüld meg az igaz barátot.

Imádkozzál és dolgozzál. Keresd az Isten házáat, ahol a vigasztalás lakozik s ne feledd el, hogy Isten adja a napot, az életet, egészséget, mindenedet.

Szeresd vallásodat, melyet örökségül kaptál szülőidtől s amelyben neveltél. Csak az lehet vallásos ember, aki anyjától tanulta meg az imádságot s ezt nem is felejtje el soha. Nem az a kérdés, milyen templomba jársz, hanem az,

hogyan tudsz-e imádkozni tiszta szívvel és teljes lélekkel és megtartod-e Isten parancsolatait, amelyek szívedbe vannak vésvé kitörülhetetlen betűkkel? Mindenütt közel van az Isten az imádkozóhoz.

Munkálkodjál szorgalmasan, míg nappal vagy, mert eljő az éjszaka, melyen többé senki nem munkálkodhatik. A munka erősíti a testet és nyugalomra hozza a léleket. De a munkálkodásban is légy okos, mert a szünet nélküli munka éppen olyan veszedelmessé válhat, mint a henyeség. Munka után szükséges a pihenés. Éppen azért rendelte az Úr a hetedik napot a nyugalomra. Aki meg nem szenteli a hetedik napot, az nemcsak Isten parancsolata, hanem saját maga ellen is vétkezik. A munka a boldogság eszköze, mely ment az unalomtól, mely minden rossznak szülő anyja s az ördög párnája. Haszontalan munkával ne vesztegesd idődet és cél nélkül semmit ne tégy. Ha erőd lankadni kezd, hagyd félbe a munkát s pihenj ki magad. Ne siesd el a dolgot, hogy hasznos legyen az. Lásd, a pók gyorsan köti hálóját, a selyembogár pedig lassan eresztgeti selyemszárait.

Az alvásban is tarts mértéket. Az alvás alatt megpihen és új erőt nyer a test. Korán fekdüdjél és korán kelj. Az éjszakázás leszedi arcodról az ifjúság hamvas rózsáit és sápadtságot ültet helyébe, megrongálja testedet, lelkedet. Az álom idejét soha el ne mulaszd, mert egész napi alvás nem pótolja ki az éjfél előtti álmot.

Legyen gondod testi egészségedre is. A test és lélek egészsége szüli a megelégedést, a megelégedés a lélek nyugalomát és a lélek nyugalomában áll a boldogság. Ha boldog akarsz lenni, igyekezzél megszerezni lelked nyugalomát. A test a lélek edénye; ha a test beteg, miként lehetne egészséges a lélek, mely benne lakik? Tartsd meg testednek egészségét, mely az Isten ajándéka, amely nélkül sem kötelességeinket nem teljesíthetjük, sem az életnek nem örülhetünk.

Örülj az életnek, örülj ifjúságodnak, de az ész uralkodjék minden dolgaiban.

Légy boldog!

Rend uralkodjék teljes életedben, mert a rend teszi a munkát könnyűvé s jól esik a szemnek és léleknek. A rendes ember megtakarítja azt az időt, amit a rendetlen elveszteget. A rendtelenség mindenkinek ártalmára van.

Szeresd a hazát, ezt a hatalmas sáncot, erős várat és boldog hajlékot, mely megvéd, megtart és boldoggá térszen. Ismerd meg ennek síkjait, bérceit és vizeit s akkor megtudod, hogy nincs a világnak ennél szebb földrésze. Gondold meg, hogy ennek minden göröngye őseid vérével van áztatva és rögei össze vannak vegyülve apáid porával. Szeresd ezt a földet, mely a te éltető. Tudj érte élni, tudj érte meghalni. Törvényei szentek legyenek előtted, mert az országnak törvényeiben van az erőssége. Szeresd ennek nyelvet, azt az édes, zengzetes nyelvet, melyen leg-

TORQUATO TASSO.

először szólott hozzád édes anyád. Örizz meg ennek tisztaságát és épségét, eredeti szépségét. Szíved, lelked, nyelved legyen magyar s a haza boldogságát ismerd a legfőbb jónak.

K. Nagy Sándor.

Idegen irodalmak nagyjai.

Irta Tonelli Sándor.

Torquato Tasso.

(1544—1595.)

Ez az író, akinek fényes nevéhez a világirodalomnak egyik leghíresebb eposza fűződik, az olasz irodalomnak talán a legszerencsétlenebb alakja. Élete Olaszország történelmének legsomorúbb

szakába esik. A félsziget legnagyobb része közvetlenül spanyol uralom alatt állott, többi része pedig a madridi udvartól függő államocskákra volt tagolva. A nemzeti élet egészen megszűnt s a költészet is egészen a hatalom szolgálatába állott. A vallási türelmetlenség mindenütt éreztette hatását és minden önálló szellemi fejlődést megakadályozott. A nemzedék, mely 1529 után (ez évben bukott el a spanyolokkal szemben Flórenc s vele az olasz szabadság) felnövekedett, fásult volt és erőtlenséggel és nem tudott vagy nem mert nemzeti ideálokért lelkesedni.

E kornak volt gyermeke Torquato Tasso, a *Megszabadított Jeruzsálem* költője. Atyja, Bernardo egyike volt azoknak a nagyszámú udvari

költőknek, akik ekkor Olaszország minden fejedelmi udvarában feltalálhatók. Sanseverino Ferrantének, Salerno hercegének szolgálatában állott s ott, a herceg birtokán, Sorrentóban, Dél-Olaszország legszebb vidékén született fia, Torquato is. A gyermek tíz éves volt, mikor a spanyolok Ferrante herceget országából elűzték.

Ettől fogva kezdődött változatos, kalandos élete, melyben alig volt megnyugása, pihenése. Először atya oldalán beköborolta Olaszország minden fejedelmi székhelyét, azután a bolognai egyetemre került, ahol feltűnt költeményeivel, majd ő is atya pályájára lépett és tizennyolc éves korában udvari poétája lett a ferrarai hercegnek, II. Alfonznak. Híre, neve folytonosan emelkedett, az akkori viszonyokhoz képest fényes életet élt, a herceg nővére, Eleonora különösen kitüntette pártfogásával, munkáit tetszéssel fogadták, 1573-ban ragyogó pompával adták elő *Aminta* című pásztorjátékát, de már ekkor kezdődtek nála azok a jelenségek, melyek később örületig fokozódtak.

Életének ezt a tragédiáját különösen két ok hozta létre. Szerencsétlen nevelése nagyon hajlandóvá tette a vallásos őrzőgésre. Állandóan remegett, hogy olyasmit követ el, ami a vallás dogmaiba ütközik. Éppen azért époszát, a «Meggzabadított Jeruzsálem»-et, mellyel 1574-ben készült el, Rómában egy theologiai bíróság ítélete alá bocsátotta, akik a költeményt Aristoteles és a szent atyák iratai alapján oly vétkes tartalmúnak ítélték, hogy a szerencsétlen költő bűskomorságba esett. Amellett, szintén nevelése folytán, nem tartozott az önálló, erős elhatározású emberek közé. Szüntelenül remegett, hogy elveszti pártfogói kegyét s e töprengései közben egészen megőrült. Elhagyta a ferrarai udvart, rongyosan, éhezve beköszálta egész Olaszországot.

Fejedelmi udvarokban mindenütt tartóztatni akarták, de mindenünne megszökött. Végre ismét visszatért Ferrarába, de örültsége oly erővel tört ki rajta, hogy közveszélyes lett s a herceg a Szent-Anna-kórházba szállíttatta, hol hét évig synylődött. Később némileg kigyógyult bajából s ekkor lázasan fogott hozzá a «Meggzabadított Jeruzsálem» átdolgozásához. Kihagyott belőle minden részletet, melyet a theologusok kifogásoltak s új címet is adott neki: *Az elfoglalt Jeruzsálem*. Azután újra megragadta a vándorbotot s többé nem is talált sehol nyug-

tot. A halál, mely 1595 április 25-én a Róma közelében levő San-Onofrio kolostorban érte el, valósággal megváltás volt reá nézve.

Tasso főmunkája, a már többször említett «Meggzabadított Jeruzsálem» voltaképpen új műfaj: a klasszikus és romantikus éposz összeolvastása, modern, vallásos tárgyú hősköltemény. Antik mintát választ, de keresztény tárgyat énekel meg s művében egyaránt szerepelteti a keresztény vallásos élet alakjait, mint a pogány isteneket. Hősei a kereszt érdekében harcolnak, de varázslattal is dolgoznak s szerelmi kalandjaik által gyorsan eltérítetik magukat kitűzött céljuktól. Ezek voltak az éposznak a theologusok által kifogásolt, költőileg azonban legszebb részei. Valójában, mint egy kiváló bírálója mondja, a Tasso hőskölteménye olyan, mint az újkor első századainak olasz élete: a külsőségekben keresztény, de a lényegben pogány. A pogány klasszicitás szépségei egyesülnek benne a keresztény romantikával egy óriási, remek, költői nyelven megírt éposz keretében. Amit korának vallásos pedanteriája megtagadott Tassótól, az elismerést, az utókor teljesen megadta neki s a «Meggzabadított Jeruzsálem»-et hibái mellett is az olasz irodalom gyöngyei közé helyezte. Hibái közül különösen találóan említi fel Arany János Zrínyiről és Tassoról szóló tanulmányában a csodás elem túltengését és azt a körülményt, hogy míg az antik hitrege ismert egyenlő erejű jó és gonosz isteneket, addig a keresztény istenséggel szemben a pogányt pártfogó Lucifer nem egyenrangú tényező.

Mindamellét a «Meggzabadított Jeruzsálem» az olasz irodalom legnagyobb hatású művei közé tartozik. Könnyebb nyelve révén Olaszországban, tárgya révén pedig külföldön jobban elterjedt, mint Dante *Isteni színjátéka*. Zrínyi Miklós is ezt tartotta szem előtt a *Szigeli veszedelem* megírásánál. Tasso többi művei távolról sem oly ismeretesek, mint nagy éposza. Pásztor-költeményei, drámái, *A világ teremtéséről* című tankölteménye, több ezerre menő lírai versei, melyek között igen szépek is akadnak, levelei inkább csak az irodalomtörténettel foglalkozókat érdeklik s Olaszországon kívül nem is igen olvassák őket.

Az ő neve a keresztény világ legnagyobb hőskölteményével, a kereszties vitézeknek a pogányokkal vívott titáni harcaival elválaszthatatlanul forrott össze.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Pályázati hirdetés. A *bajai m. kir. állami tanítóképző-intézetbe* és az intézettel kapcsolatos internátusba az 1904—5-ik tanévben összesen 70 növendéket vesznek fel és pedig az I. osztályba 30 bennlakót s 40 bejárót. Az államköltséges és kedvezményes helyek az I. A. és I. B. osztályban a következők: 1. 15 teljesen díjmentes hely az internátusban (lakás, ételmezés, fűtés, világítás, mosás, gyógykezelés). 2. 10 fizetéses hely az internátusban, havonként 10 K befizetéssel. 3. 5 fizetéses hely az internátusban, havonként 20 K befizetéssel. 4. 8 ingyenes hely a köztartásnál (étkezésnél), künnlakók számára. 5. 8 fizetéses hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 10 K befizetéssel. 6. 8 fizetéses hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 20 K befizetéssel. 7. 6 ösztöndíjas hely, havi 10 K ösztöndíjjal. A künnlakásra felvett tanulók elszállásolásáról az igazgatóság gondoskodik. Ily növendékek három vagy négyen egy-egy szobában társulva lakás, fűtés, világítás és mosásért havonként előre 10 koronát fizetnek. A tanítóképző-intézet II. A, II. B, III. A, III. B, IV. A és IV. B osztályba rendszerint csak azok vehetők fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben mint rendes tanulók elvégezték. A felvétel és segélyezés iránti folyamodványok az igazgatósághoz f. évi május hó 31-ig nyújtandók be a következő mellékletekkel: Születési, tisztai orvosi, középiskolai 4-ik osztályú és községi családi értesítő, végül pedig a vagyoni állapotot kimutató bizonyítvány.

A *bajai m. kir. áll. tanítóképző-intézet* április hó 16-án részben a helybeli róm. kath. plébánia-templom orgona alapja, részben saját ifjúsági segítő-alapja javára zártkörű táncvigalommal egybekötött hangversenyt rendezett változatos műsorral. A mulatság igen szépen sikerült.

VEGYESEK.

Érdekes ornithologiai jelenséget állapítottak meg az idén *Dr. Lendl Adolf* budapesti intézetében, amivel a madárvonulásra vonatkozó ismereteink ismét egy meglepő adattal gyarapodtak. A nemes kócsag érkezésére vonatkozik ez a feljegyzés. Ez a díszes, tiszta fehér gémfaj azelőtt hazánkban mindennütt, ahol nádasok és mocsarak terjengtek, látható volt; az Alföld volt a hazája és az eszedi lapig terjedt a birodalma. Ma már a legrikább fajok közé tartozik; már csak a Kis-Balaton körül fészkel néhány párja és a Dráva-torok nádas birodalmában. Elvéve látják Zalában, a Bácskában s Torontálban. A horvátországi moosaras vidékeken még gyakoribb. Rendszerint később szokott érkezni, mint a gólya és a fecske. Az idén pedig ezek még mindig késnek, holott a kócsag már március legején megjelent a Dráva mentén, amint az onnét a nevezett budai laboratóriumba kitévés céljából beküldött példányok tanúsítják. Sok érdekes adatot állapítottak meg ily módon *Dr. Lendl Adolf* intézetében, ahova az egész országból küldik be a vadászok ritkább, szép és kitémre érdemes példányait. Az erről szóló és évről-évre összegyűjtött adatokat tanárságos összeállításban a hazai tudomány gyarapítására azután közzé teszik az intézet folyóiratában, a «*Természet*»-ben.

FEJTÖRŐ.

Vegytemi kérdés:

Minek a képlete ez: $(Mg SO_4 + 7 H_2O)$? Hazánkban több helyen található vízben feloldva. Többek közt a Gellérthegy déli oldalán. (Rötzer Ferenc.)

Algebrai kérdés:

Valamely szám négyzetgyökéhez a héttel nagyobb szám négyzetgyökét adván, eredményül 7-et kapunk. Melyik ez a szám? (Friedrich László.)

Földrajzi kérdés:

Melyik hágó Európának a legmagasabb műútja? Az osztrákok építették katonai okokból. (Friedrich László.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1904 április 24.

1. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtemi kérdés: Összesen 180 darab juha volt. — **Természetrizai kérdés:** Az a bizonyos alkaloid a kinin. — **Történelmi kérdés:** Szokolovics Melmed volt az a nagyvezér. — **Képrejtvény:** Sok ember csak a szemével lát, mivel szíve nincsen.

Helyesen fejtették meg: Havas Ernő, Kovács György, Szemző István, Kürti Pál, Moys Pál, Kolisch Pál és Béla, Petrigalla Konstantin, Scholmáshy Géza, Nord Frigyes, Weisz Henrik, Sass Elemér, Gross Pál, Kohn Andor, ifj. Pollák Lajos, László Szepi, Békés László, ifj. Issekutz Aurél, Schwarz Nándor, Weisz Sándor és Fülöp, ifj. Körösey Gyula, Komádi Tarsoly Gergely, H. Nagy Jenő, Schneider Ferenc, Kovács Gyula, Kund Béla, Licht Zoltán, Braun József, Margarethen Arthur, A. Csorba Tivadar, Hidegkövy István, Thier Győző, Deutsch József, Szász Imre, Fischl Ernő, Friedrich Loránt, *Brunswik György*, Markus János, Tuschák Imre, Kálmán Jenő, Straub Sándor, Ribánszky László, Rötzer Ferenc, Várady Imre, Fölföldy Sándor, Reitzer Miklós, Szarvady Jenő, ifj. Borsai Miklós, Binder Elemér, Eisler Dezső, Kardos Ferenc, Fekete Béla, Markbreit Imre, Radnai testvérek, Sámson Lajos, Fehér Antal, ifj. Kirner Vilmos, Bazilly Mihály, Krepelka Teréz, Feith Pál és Miksa, Szabó Gyula, Hacker Emil, Topscher Béla, Feigler Ferenc, Biró István.

A kitűzött könyvjutalmat (Deli: Bácsy Jakab, díszk.) *Brunswik György* főgimn. tan., szegedi előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Pályaválasztás.

Válasz egy levélre.

Leveledet nagyon vegyes érzelmek között olvastam. Kérésedet a szerkesztői üzenetekben is elintézhettél volna, ha a leveledben foglaltaknál különösebb jelentőséget nem tulajdonított.

Mindenekelőtt jól esett nekem, hogy szívedet fiatalos őszinteséggel föltáradt; nyilván kiolvastad írásaimból azt az igaz szeretetet, amellyel irántatok viseltem, mert bizalmat csak bizalom, szeretetet csak szeretet szülhet.

Őszinte vallomásodnak az a része volt ezúttal legfontosabb reám nézve, amelyben számot adsz tanulásodról s a kedvezőtlen eredményt magadnak rovod fel hibául. Ebből kiolvashattam, hogy önmagadnak igazságos bírója vagy s hogy kellő akaratot bárminő célt meg tudsz valósítani, ha azt magadnak kitzüzd. Nos hát első tanácsom az, hogy ezt az akaratot ápolod, fokozd magadban, mert ettől várhatod mindent az életben. Én, aki ismerem az étellel való küzdelmet a maga egész teljességében, bizonyosságot teszek arról, hogy erős akarattal mindazoktól a kellemetlen érzelmektől meg fogsz szabadulni, amelyek most fiatal lelkedet árnyal borítják.

Határozd el, hogy minden tehetségedet arra fordítod, hogy mostani kötelességeidnek minden tekintetben megfelelj; határozd el, hogy nem nézed, minő tárgyakat szeretsz, egyformán tekinted mindeniket s tanulván, teljes buzgósággal arra törekszel, hogy némi tudásnak juss birtokába. Mindig jó valamit tudni, az ismeret maga erősít, biztat, hogy még még több ismeretre áhítozzék a lelked. Ha egyébként nem lehet, *hited el* egyelőre magaddal, hogy örömed telik a munkában s meglátod, rövid idő múlva ennek az elrejtett virágnak a szirmai önkényt kibontakoznak.

Ítéletet pedig ne mondj senkiről, legkevésbé pedig azokról, kikhez téged a leggyöngédebb és legnemesebb érzelmeknek kell fűzniök. Erre neked és senkinek a korodbeliek közül joga nincs. Eljön majd az idő, mikor szavam igazságát a magad példáján látod behozni.

Tedd le emberül az érettségi vizsgálatot. Szerezz örömeidet meglepetést mindazoknak, akik benned eddig csak a *középszerű* tanulózt nézték. A *kalkulus* nem döntötte el még senkinek a sorsát s az élet nagy könyvébe nem tanáraink, hanem magunk írjuk be az érdemjegyeket derekas cselekedeteinkkel, kipróbált erős jellemünkkel, munkakedvünkkel és törhetetlen kitartásunkkal.

A pályaválasztás kérdése most ne bántson téged. Egyáltalában mindig arra a kötelességre gondolj, mely most vár rád; henyé képződés, korai félelem ne bénítsd meg téged, mert tudd meg, hogy jövőnk alapját nem az álmok és képződések rakják le, hanem a munka, mely észrevétlenül alkot, miképpen a fák és fűszálak észrevétlenül nőnek.

Máról-holnapra senki naggyá, hatalmasá, erőssé nem lett; máról-holnapra a te mostani gondolkodásodat senki meg nem változtathatja, ámde idővel be fog következni.

Tanulj fiam s nyerd vissza az önmagadba vetett bizalmat. Adj elmédnek munkát, ha egy-egy óráskád van, melyet pihenésre szánsz, menj el sétálni, figyeld meg az örökké munkáló természetet, lelked emelkedjék fel ahhoz az Örökkévalóhoz, aki a világot teremtette s az embert arra rendelte, hogy *küzdjön és bizva bízzék.*

Azán ha letetted az érettségi vizsgálatot, ird meg nekem s adj számot arra, hogy az elmúlt hónapok alatt miként sáfarkodtál, hogy miképpen látod az életet, mi iránt van benned fogékonyság s én akkor tovább is útbaigazítalak.

Leveledet eltettem s jöhet idő, mikor neked vissza fogom adni s te elolvastván, mosolyogni fogsz önmagadon; ez a mosoly léssen a te érett ítéleted.

Gaal Mózes.

Nyári Lőrinc. A verses krónikák lapos rigmusait olvastuk, melyek elég könnyen folynak, de figyelemreméltót nem tartalmaznak. Néha belézőknek a prózába, másutt küzd a rim nehézségével. Az ilyen poétai kísérletek csak házi használatra valók, de nem arra, hogy a nyilvánosság elé kerüljenek. — **G. L.** (Szeged). Ut-

leírása ügyesebb iskolai dolgozatnak beválik, de arra nem való, hogy lapunkban közöljük. Az útleírásokhoz több gyakorlat, kiváló megfigyelő képesség s különösen széles látókör kell; egy tanuló ifjú ezeknek egyikével sem rendelkezhetik még. — **Vizsgálat.** Junius folyamán lesznek. Az illető intézet igazgatósága értesíteni fogja. — **K. D.** (Budapest). Megkaptuk, elolvassuk s fogja. — **K. D.** (Budapest). Megkaptuk, elolvassuk s akkor megmondjuk róla véleményünket. — **B. I.** (Szeged). Legközelebb olyan fajta cikket is fogunk közölni. — **Nyelvtanulás.** Nem kell a kezdet nehézségeitől visszariadni. A jeruzsálemi templomot sem építették három nap alatt, ön sem fog három hónap alatt franciául úgy megtanulni, hogy regényt fordíthasson. — **Viták kérdése.** Nem alkalmas a tétel. Egyébként a vitaközök ügyességétől függ, hogy melyik győzi bizonyító érvekkel. — **B. G.** Mindennap délután 3–5 könyvtár szerkesztőségben. — **R. M.** (Budapest). Legyen zótt a szerkesztőségben. — **R. M.** (Budapest). Legyen csak türelemmel; oly sok a közlésre elfogadott rejtvény, hogy igazán nem tudjuk megmondani, hogy mikor kerülnek az önéi sorra. — **R. F.** (Budapest). Rejtvényekről nem jelent meg külön árjegyzék. Összes rejtvényekről nem jelent meg külön árjegyzék. Összes művei bennfoglaltnak a *Franklin-Társulat* ezidei árjegyzékében. — **Cs. T.** (Karcag). Az első félév 15 számanak 2 korona 90 fillér az ára. — **Ifj. K. Gy.** (Kiskunfélegyháza). Az *Uarda* e félév végéig tart s közbe-közbe kisebb elbeszéléseket is adunk. Az *Uarda*-ból annyit közlünk egy számban, hogy két regénynek is megfelel. — **B. G.** (Budapest). 1. Lehet tudósító. 2. Tudósításait csak úgy közöljük, ha azt külön darab papírosra írva küldi be. 3. Bekötési táblát kaphat. 4. A *T. L.* első évfolyamának 25-ik számát kéri ön, vagy pedig az első félév (múlt félév) 25-ik számát? Utóbbi megkaphatja, előbbi már elfogyott. — **H. A.** (Erzsébetváros). *Ferenccy* *Életpályák* c. könyvében megtalálja a választ. — **Ifj. K. F.** (Budapest). Küldhet.

Óvakodjunk a molyoktól!

Telefon-szám 21-98

Telefon-szám 21-98

iroda: Ó-utca 42.

iroda: Ó-utca 42.

Raktárak: Ó-utca 42, 44, 45, 46 és Új-utca 43.

Raktárak: Ó-utca 42, 44, 45, 46 és Új-utca 43.

Biztosítsuk ruhaneműnket, szőrme és szőnyegárúinkat stb. stb. molykár, tűz és betöréses lopás ellen.

KATZER-féle molykár ellen védő és raktározó részv. társ.

Ügyvezető igazgató: **KATZER JÓZSEF**

Hegydőlő részvénytel. Hegydőlő részvénytel.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Égész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

U A R D A.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 4

Ramzesz leánya, Bent-Anat állott a kocsiban. A kocsi mellett jobbra és balra egy-egy fullajtár szaladt, kezökben hosszú nyelvű, struc-tollakból készült legyező, melyekkel úrnőjük arcára igyekeztek árnyékot vetni.

A kocsi után gyalog-hintóban nyole rőt-barna arcú rabszolga hozta Néfertet, Ména feleségét. Űgetve haladtak a rabszolgák a kocsi után s begyakorlott lábuk fölvette a versenyt a paripákkal.

Mindkét nő ritka szép volt, de egymástól egészen elütő. Ména felesége olyan volt még most is, mint egy fiatal leány. Nagy, mandula vágású szemei álmodozva néztek bele a világba, arcának sötétes szín-árnyalata elárulta, hogy igazi egyiptomi vér foly ereiben, orrának szabása, domború homloka, sűrű, holló-fekete haja mind egyiptomi jellegűek voltak.

A királyleány alig volt még tizenkilenc éves, de föllépésének és egész egyéniségének ritka határozottsága sokkal érettebbnek tünette fel. Csaknem egész fejlet volt magasabb volt; okos, nyílt tekintetű kék szemeiben semmi ábrándozás, de annál több értelem és határozottság; arc-éle nemes apjához rendkívül hasonló; olyan, mint egy táj, melyre szelíd hold fénye esik és ugyanez a táj teljes fényében a napnak; kissé hajlott orra mutatott őseinek semita eredetere, továbbá kissé göndör, hullámzó barna haja, melyet fehér csikos barna kendő takart, aranykarika foglalta gondos redőkbe a kendőt, a karikán elől uracus-kigyónak a feje volt, amely

rubint-kövel ékes két sarvacskában végződött. Bal halántékán le a kebléig egy hajfonadék csüngött alá, mely közé aranszálak voltak fonva, ez jelentette, hogy királyi vérből származott. Csaknem átlátszóan finom szövésű biboröltöny volt rajta, derekán aranyöv szorította testéhez a ruhát. Nyakán széles, aranyhímzetű és drágakövekkel, meg igaz-gyöngyökkel ékes gallér.

A királyleány mögött a kocsiban egy öreg katona állott, előkelő származású lófékezője a királyi családnak.

A fejedelmi nők kocsija után három gyaloghintó következett, mindenikben két-két udvari ember ült, végül tiz-tizenkét szolgálattévő, néhány pálcás udvari hajdú, akiknek az volt a tiszte, hogy a gyaloghintót vivő rabszolgákat ösztökéljék s a kiséretül szolgáló könnyű fegyverzetű katonák, akiknek fejrevaló kendő és öv volt a ruházatuk, övükben tör, jobb kezükben balta s baljukban ezúttal a békés-természetű szolgálat jeléül palmaág.

A csapat körül ide-oda szaladgáltak kis leánykák lengő fehér köntösben, fejükön agyag korsóval; vízzel kínálták a szomjazókat s mihelyt valaki intett, szolgálatra készen adták át korsójukat.

Egy helyütt az út kiszélesedett, éppen azon a helyen, ahol a trónjuktól megfosztott királyi család sirboltja volt. A hercegnő intett, a csapat megállott, — szembe velök jön Paaker, oly erős kézzel fékezve két pompás sziriai lovat, hogy azoknak a szájából szakadt a véres tajték.

A mohar leugrott kocsijából s a szertartásos üdvözlés után így szólott:

— Ebben a völgyben van azoknak a nyomorúltaknak a kunyhója, akiket te, hercegnő, láto-